

GRUPUL DE ACTIUNE LOCALĂ OLTUL PUTERNIC

Raport final de evaluare

Perioada evaluare: 23.11.2016 - 15.08.2025

CUPRINS

Introducere

1. Rezumat
2. Introducere - Scopul raportului de evaluare
3. Informații generale privind SDL
 - 3.1 Informații despre GAL și activitatea GAL-ului
 - 3.2 Scurtă descriere a SDL, a măsurilor și bugetului, inclusiv modificările de SDL și evoluția alocării financiare ca urmare a realocărilor financiare, bonusărilor etc
4. Cadrul de evaluare și metodologia
5. Analiza de ansamblu a eficacității SDL
 - 5.1. Eficacitatea financiară a măsurilor la nivel de SDL
 - 5.2 Eficacitatea SDL, la nivel de domeniu de intervenție
6. Răspuns la întrebările de evaluare
7. Factorii de succes și eșec în implementarea SDL
8. Concluzii și recomandări

Introducere

Raportul final de evaluarea a Strategiei de Dezvoltare Locală a GAL Oltul Puternic are ca principal scop analiza eficacității (măsura în care au fost îndeplinite obiectivele stabilite prin SDL), eficienței (relația optimă între resursele folosite și rezultatele obținute), relevanței (măsura în care obiectivele programate sunt în conformitate cu nevoile, problemele și diferite alte aspecte întâlnite în implementarea SDL) și a impactului socio-economic generat de intervențiile din cadrul SDL asupra dezvoltării durabile și echilibrate a teritoriului GAL. Evaluarea SDL informează ce a funcționat și ce nu și face recomandări pentru îmbunătățirea implementării strategiilor viitoare și a activității Grupului de Acțiune Locală la nivelul teritoriului.

Monitorizarea și evaluarea sunt sarcini obligatorii pentru GAL, conform normelor legislative și regulamentelor comunitare.

Conform prevederilor din Regulamentul nr. 1303/2013

✚ “Sarcinile grupurilor de acțiune locală sunt următoarele:

[.....]

(g) monitorizarea implementării strategiei de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității și a operațiunilor sprijinite și efectuarea de activități specifice de evaluare în legătură cu strategia respectivă. (Reg. 1303 Art. 34 - par. 3, lit g)

✚ strategia de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității conține cel puțin următoarele elemente:

[.....]

(f) o descriere a procedurilor de gestionare și monitorizare a strategiei, prin care se demonstrează capacitatea grupului de acțiune locală de implementare a strategiei, însoțită de o descriere a procedurilor specifice de evaluare; (Reg. 1303 Art. 33 - par. 1, lit f)

și a celor din Regulamentul UE nr. 1305/2013

✚ [...] Grupurile de acțiune locală furnizează autorității de management și/sau evaluatorilor desemnați sau altor organisme delegate pentru a îndeplini funcții în numele acestuia, toate informațiile necesare pentru a permite monitorizarea și evaluarea programului, în special în ceea ce privește realizarea obiectivelor și priorităților specificate. (Reg. 1305 Art. 71)

Totodată GAL Oltul Puternic și-a asumat în cadrul capitolului IX din SDL “Organizarea viitorului GAL - Descrierea mecanismelor de gestionare, monitorizare, evaluare și control a strategiei”, procesul de Evaluare a SDL:

“În ceea ce privește procesul de evaluare a Strategiei de dezvoltare locală, acesta se va desfășura astfel:

- Evaluarea ex-ante - care a fost realizată înainte de elaborarea SDL și a avut drept scop culegerea de informații în vederea introducerii în viitoarea strategie de dezvoltare;*
- Evaluarea intermediară, care a fost realizată pe tot parcursul perioadei de implementare și a avut ca obiective rectificarea oricăror probleme care au apărut precum și îmbunătățirea implementării. O primă evaluare intermediară punctuală s-a defasurat în perioada 03 octombrie 2018 - 25 ianuarie 2019 și a reflectat progresul implementării Strategiei de Dezvoltare Locală a GAL Oltul Puternic la data de 01.10.2018.*
- Evaluarea ex-post, aferentă întregii perioade de implementare a SDL, Monitorizarea și evaluarea au asigurat implementarea efectivă și la timp a proiectelor și a Strategiei de dezvoltare locală, managementul finanțelor publice, inclusiv administrarea adecvată a resurselor și monitorizarea efectivă și evaluarea activităților și rezultatelor.*

Evaluarea de față reflectă progresul implementării totale a Strategiei de Dezvoltare Locală a GAL Oltul Puternic la data de 15.08.2025

Pe parcursul activităților de evaluare desfășurate, persoanele implicate în evaluare au utilizat metode și tehnici de analiză calitativă și cantitativă, ce au fundamentat răspunsurile la de evaluare și au permis dezvoltarea concluziilor și a recomandărilor prezentate la nivelul raportului de evaluare.

La nivelul prezentului studiu de evaluare sunt detaliate informații privind: informații despre GAL și activitatea lui, scurtă descriere a SDL, a măsurilor și bugetului, inclusiv modificările de SDL și evoluția alocării financiare ca urmare a realocărilor financiare, bonusărilor; principalele elemente și instrumente metodologice aplicate pe parcursul procesului de evaluare; răspunsuri la o serie de întrebări de evaluare, analiza de ansamblu a eficacității SDL, concluzii, recomandări.

1. Rezumat

Raportul final de evaluare a Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL) GAL Oltul Puternic aferentă perioadei de programare 2014-2020 (implementare efectivă 2018 - 2025) prezintă o analiză comprehensivă a rezultatelor obținute în perioada de implementare, având ca scop principal măsurarea gradului în care obiectivele strategice stabilite au fost atinse și identificarea impactului socio-economic generat asupra teritoriului.

Evaluarea a vizat atât dimensiunea cantitativă, prin analiza indicatorilor de monitorizare, cât și dimensiunea calitativă, prin interpretarea contextului și a efectelor indirecte. Procesul de evaluare a urmărit patru direcții majore: eficacitatea intervențiilor, eficiența utilizării resurselor, relevanța obiectivelor și valoarea adăugată generată prin implementarea abordării LEADER.

Pe parcursul celor șapte ani de implementare, SDL a constituit un instrument esențial pentru sprijinirea inițiativelor locale, stimularea antreprenoriatului, diversificarea economiei rurale, îmbunătățirea calității vieții și promovarea principiilor dezvoltării durabile. Strategia a reușit să creeze un cadru favorabil cooperării între actorii locali și să mobilizeze resurse semnificative pentru modernizarea infrastructurii și a serviciilor publice, generând totodată locuri de muncă și oportunități de dezvoltare pentru populația din teritoriu.

Eficacitate

Analiza eficacității strategiei a avut la bază cele șase întrebări de evaluare stabilite, acoperind obiectivele tematice și transversale. Răspunsurile au arătat că, în ansamblu, intervențiile din cadrul SDL au fost implementate cu succes, majoritatea indicatorilor propuși fiind atinși sau depășiți.

În domeniul competitivității agriculturii, au fost sprijinite exploatații agricole care au investit în modernizare, diversificare și creșterea productivității, cu efect direct asupra veniturilor fermierilor și asupra capacității lor de a concura pe piață.

În ceea ce privește protecția mediului și gestionarea durabilă a resurselor, deși nu a existat o țintă numerică pentru proiecte cu componentă de mediu, criteriile de selecție au stimulat includerea elementelor de eficiență energetică și energie regenerabilă în proiectele depuse.

Dezvoltarea teritorială echilibrată a fost susținută prin implementarea de proiecte în toate cele 21 de localități ale teritoriului, fiecare primărie reușind să depună și să implementeze cel puțin un proiect, fapt ce demonstrează un grad ridicat de implicare a administrațiilor locale și o capacitate crescută de a atrage fonduri nerambursabile. Acest lucru a condus la îmbunătățirea infrastructurii publice, modernizarea și diversificarea serviciilor destinate locuitorilor și crearea unor condiții mai bune pentru dezvoltarea economică locală. În paralel, în 9 dintre cele 21 de localități au fost realizate și proiecte private, ceea ce a adus un plus de valoare prin stimularea mediului de afaceri, generarea de noi locuri de muncă și consolidarea relațiilor dintre sectorul public și cel privat, contribuind astfel la creșterea atractivității și competitivității zonelor rurale.

Valoarea adăugată generată s-a manifestat atât pe plan economic (creșterea veniturilor, noi locuri de muncă, venituri suplimentare la bugetele locale), cât și pe plan social (consolidarea guvernancei locale, creșterea calității vieții) și instituțional (rețele, parteneriate și colaborări inter-teritoriale).

Eficiență

Din perspectiva eficienței, analiza datelor financiare finale arată că SDL a reușit să atingă un nivel foarte bun de utilizare a resurselor disponibile, cu un grad de contractare de aproape 100% pe ansamblul strategiei. Acest rezultat confirmă atât interesul constant al beneficiarilor, cât și capacitatea GAL de a mobiliza și direcționa fondurile către proiecte viabile.

La data evaluării, gradul mediu de absorbție plăți/alocat final este de 87,22%, cu perspective clare de creștere până aproape de 100% până la final de 2025, pe măsură ce se efectuează ultimele plăți către beneficiari. Diferențele dintre valoarea contractată și cea efectiv plătită provin din economii generate în cadrul procedurilor de achiziție, ajustări de preț față de devizele inițiale, renunțarea la anumite elemente de investiție sau implementarea unor soluții mai eficiente din punct de vedere financiar.

Se observă o planificare dinamică pe parcursul perioadei de implementare, cu realocări semnificative către măsurile unde cererea a depășit așteptările inițiale:

- M4/6A - Înființarea de activități non-agricole a beneficiat de o creștere substanțială a bugetului de la 405.960 euro la 750.000 euro, confirmând interesul ridicat pentru diversificarea economiei rurale.
- M5/6B - Dezvoltarea satelor a atras cele mai mari resurse financiare (1.075.771 euro), reflectând prioritizarea investițiilor în infrastructura publică și serviciile comunitare.
- M3/2B - Investiții în exploatații agricole și M6/6B - Infrastructura socială au avut de asemenea niveluri ridicate de absorbție și au demonstrat o bună planificare a resurselor.
- Pe de altă parte, măsura M1/1B - Cooperarea înregistrează un grad redus de absorbție raportat la alocarea finală (51,36%) la momentul evaluării, însă până finalizare 2025 sunt previzionate a se mai face plăți.

Pentru planificarea viitoare, datele sugerează că bugetele trebuie calibrate mai atent în funcție de cererea reală:

Măsurile cu adresabilitate largă și impact direct asupra infrastructurii publice și diversificării economice (M4/6A și M5/6B) merită alocări inițiale mai mari.

Măsurile asociative necesită, pe lângă finanțare, un suport sporit în animare, formare și consultanță pentru a depăși barierele culturale și organizaționale.

Este utilă păstrarea unei rezerve de flexibilitate bugetară pentru a permite realocări rapide în funcție de evoluția cererii pe parcursul implementării.

Relevanță

Evaluarea finală confirmă că obiectivele stabilite în SDL au rămas pe tot parcursul perioadei de implementare în concordanță cu nevoile socio-economice ale teritoriului.

Analiza rezultatelor arată că problemele identificate în etapa de planificare – nivel scăzut de diversificare economică, infrastructură insuficientă, oportunități limitate de ocupare a forței de muncă, necesitatea modernizării agriculturii – au continuat să fie priorități pentru comunități. Intervențiile strategiei au răspuns în mod direct acestor nevoi, iar indicatorii obținuți demonstrează un progres vizibil în direcțiile vizate.

Participarea GAL la rețele și parteneriate la nivel național și regional a întărit capacitatea instituțională și a creat premise pentru continuarea dezvoltării în următoarea perioadă de programare.

Probleme, constrângeri și limitări

Pe parcursul implementării SDL aferentă perioadei de programare 2014-2020 (implementare efectivă 2018 - 2025), procesul a fost marcat de o serie de probleme și constrângeri care au influențat ritmul și modul de derulare a proiectelor finanțate. Una dintre cele mai semnificative provocări a fost traversarea perioadei pandemiei de COVID-19, care a generat întârzieri considerabile în activitățile de implementare. Restricțiile de circulație, dificultățile în aprovizionarea cu materiale, creșterea prețurilor și limitarea contactului direct cu autoritățile și partenerii au afectat, în mod inevitabil, atât beneficiarii publici, cât și pe cei privați.

O parte dintre contracte au înregistrat întârzieri majore în implementare, beneficiarii solicitând mai multe prelungiri ale termenelor, ceea ce a afectat calendarul general al Strategiei. În câteva situații, ritmul lent de execuție a fost generat de lipsa unei planificări adecvate din partea beneficiarilor, dificultăți în obținerea avizelor și autorizațiilor necesare sau intrarea în insolvența a firmei castigatoare.

Experiența acestei perioade a relevat și necesitatea unei implicări mai active a GAL-ului în etapele ulterioare selecției proiectelor, nu doar în perioada de animare și contractare. Sprijinul constant în implementare și mai multe atribuții în partea de implementare, în colaborare cu Autoritatea de Management, ar fi putut preveni anumite blocaje și ar fi facilitat rezolvarea mai rapidă a problemelor apărute.

În acest sens, Strategia 2023-2029 își propune un rol extins al GAL-ului, care să includă implicarea în monitorizarea și consilierea continuă a beneficiarilor pe parcursul implementării proiectelor, precum și acțiuni suplimentare de instruire, schimb de bune practici și sprijin tehnic. Această abordare va contribui la creșterea gradului de finalizare a proiectelor, reducerea riscului de reziliere și la valorificarea deplină a fondurilor disponibile în beneficiul comunităților din teritoriu.

În ciuda acestor dificultăți, implementarea SDL a demonstrat că GAL-ul are capacitatea de a mobiliza resurse, de a stimula inițiative locale și de a răspunde nevoilor comunității. Rezultatele obținute confirmă faptul că obiectivele majore ale Strategiei au fost atinse, însă lecțiile învățate și experiența acumulată indică un potențial clar de îmbunătățire și o oportunitate reală pentru o abordare mai eficientă și mai adaptată contextului local în următoarea perioadă de programare.

2. Scopul raportului de evaluare

Prezentul raport are ca scop evaluarea gradului de realizare a obiectivelor Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL) aferentă perioadei de programare 2014-2020 (implementare efectivă 2018 - 2025) a GAL „Oltul Puternic” la finalul perioadei de implementare, analizând eficacitatea, eficiența și relevanța intervențiilor, precum și valoarea adăugată generată la nivelul teritoriului. Raportul oferă răspunsuri detaliate la cele 6 întrebări de evaluare stabilite, formulate pe baza obiectivelor strategice și a temelor transversale, și formulează concluzii și recomandări orientate către viitoarea perioadă de programare.

Obiectivele generale ale evaluării finale sunt:

- Evaluarea progresului implementării strategiei sub aspectul obiectivelor acesteia cu referire la rezultate și după caz, a indicatorilor de performanță;
- Evaluarea eficacității și eficienței implementării strategiei și aprecierea modului în care au fost alocate resursele;
- Examinarea propunerilor de modificare substanțială a strategiei.
- Analiza impactului socio-economic și teritorial al intervențiilor;
- Formularea de recomandări pentru consolidarea dezvoltării teritoriale integrate în viitor.

Obiectivele specifice ale evaluării finale sunt:

- Aprecierea modului în care planul de acțiuni al SDL a contribuit la atingerea obiectivelor strategice, pe baza rezultatelor și efectelor măsurabile;
- Analiza eficienței utilizării resurselor în raport cu rezultatele obținute;
- Evaluarea impactului SDL asupra competitivității economice, a calității vieții, a protecției mediului și a inovării în teritoriu;
- Identificarea factorilor care au facilitat sau au îngreunat implementarea și formularea de recomandări realiste pentru viitor;
- Examinarea întrebărilor de evaluare
- Elaborarea concluziilor și recomandărilor în baza analizei efectuate;
- Evaluarea valorii adăugate generate la nivel local prin abordarea LEADER și prin cooperarea interinstituțională și inter-teritorială.

3. Informații generale privind SDL

3.1 Informații despre GAL și activitatea GAL-ului

Teritoriul GAL Oltul Puternic se compune din 21 comune, ce însumează împreună 138 de sate și cătune. În județul Olt se afla 16 comune, 5 în partea de NV (Grădinari, Teslui, Oprelu, Verguleasa, Cungrea), 5 în N (Vulturești, Dobroteasa, Vitomirești, Sâmburești, Făgețelu) și 6 în NE (Poboru, Spineni, Leleasca, Băraști, Tătulești, Optași-Măgura), iar alte 5 comune se află SE județului Vâlcea (Comunele: Drăgoești, Olanu, Galicea, Stoilești, Dănicei). Populația totală a micro-regiunii este de 45.083 locuitori, G.A.L.-ul are o suprafață de 1.044,82 km² și o densitate de 43,05 locuitori/ km². Niciuna dintre comune nu a fost membră a unui G.A.L. în perioada de programare 2007 - 2013.

Microregiunea dispune de întinse terenuri agricole cu productivitate mare în special pentru viticultură (podgoriile Sâmburești și Drăgășani), horticultură (zonă deluroasă), legumicultură (lunca Oltului) și cereale.

Ținând cont de caracteristicile teritoriului, populația desfășoară în principal activități economice în cadrul exploatareilor agricole, însă există preponderent exploatare cu producție mixtă care nu sunt neapărat integrate pe piața agricolă și care utilizează cea mai mare parte a producției lor pentru auto-consum. Mai mult, nivelul de fragmentare al acestor exploatare este unul foarte ridicat, gradul de mecanizare este unul scăzut iar pregătirea celor care dețin exploatare este, de asemenea, scăzută. În rest activitatea economică locală se bazează în special pe sectorul serviciilor și pe sectorul construcțiilor. Microîntreprinderile dețin cel mai important rol în economia locală având cea mai mare cifră de afaceri agregată la nivel local și absorbind cea mai mare parte a forței de muncă.

La nivelul teritoriului GAL Oltul Puternic, cele mai semnificative oportunități se regăsesc în următoarele domenii de acțiune: creșterea viabilității exploatare și a valorii adăugate a produselor, diversificarea activităților economice non-agricole, creșterea atractivității teritoriului în special pentru tineri, diversificarea facilităților de dezvoltare a teritoriului și promovarea incluziunii sociale.

În ceea ce privește parteneriatul, acesta reunește 62 de membri, după cum urmează: 21 parteneri publici, 31 parteneri privați și 10 reprezentanți ai societății civile.

Activitatea de implementare a SDL s-a bazat pe următoarele funcții administrative desfășurate de GAL Oltul Puternic

- consolidarea capacității actorilor locali relevanți de a dezvolta și implementa operațiunile, inclusiv promovarea capacității lor de management al proiectelor;
- animarea teritoriului;
- pregătirea și publicarea apelurilor de selecție, în conformitate cu SDL
- conceperea unei proceduri de selecție nediscriminatorii și transparente și a unor criterii obiective în ceea ce privește selectarea operațiunilor, care să evite conflictele de interese, care garantează că cel puțin 51% din voturile privind deciziile de selecție sunt exprimate de parteneri care nu au statutul de autorități publice și permite selecția conform Regulamentului (UE) 1305/2013 cu modificările și completările ulterioare;
- primirea și evaluarea cererilor de finanțare (cu excepția situațiilor în care GAL a fost beneficiar);
- primirea și verificarea conformității cererilor de plată depuse (cu excepția situațiilor în care GAL a fost beneficiar);
- selectarea operațiunilor, stabilirea cuantumului contribuției și prezentarea propunerilor către AFIR;
- monitorizarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală și a operațiunilor sprijinite și efectuarea de activități specifice de evaluare ale strategiei respective;
- monitorizarea proiectelor contractate;
- întocmirea raportărilor, cererilor de plată, dosarelor de achiziții aferente costurilor de funcționare și animare;
- îndeplinirea atribuțiilor specifice domeniilor: financiar, contabilitate, juridic, resurse umane etc.;

Activitatea de implementare a SDL a presupus în special asigurarea mecanismelor de gestionare, monitorizare, evaluare și control a strategiei. Pentru acestea, au fost implicați angajații Grupului de Acțiune Locală, precum și colaboratori externi care au îndeplinit următoarele funcții administrative:

- responsabil administrativ (manager) pentru coordonarea activității GAL atât sub aspect organizatoric cât și al respectării procedurilor de lucru;
- responsabil financiar și responsabil cu evaluarea conformității cererilor de plată
- responsabil cu animarea teritoriului pentru promovarea acțiunilor GAL și responsabil cu activitățile de monitorizare;

- responsabil cu verificarea și selecția proiectelor ce se vor implementa și responsabil cu activitățile de evaluare și control;

GAL Oltul Puternic este responsabil de reușita implementării Strategiei de Dezvoltare Locală pentru teritoriul acoperit. Astfel, resursele umane au ajutat la realizarea unui management profesionist. Aceștia, pe lângă sarcina principală de implementare a strategiei, au participat la gestionarea eficientă a GAL, prin îndeplinirea următoarelor sarcini principale:

- pregătirea și publicarea apelurilor de selecție, în conformitate cu SDL;
- animarea teritoriului;
- analiza, evaluarea și selecția proiectelor;
- monitorizarea și evaluarea implementării strategiei;
- verificarea conformității cererilor de plată pentru proiectele selectate (cu excepția situațiilor în care GAL a fost beneficiar);
- monitorizarea proiectelor contractate;
- întocmirea cererilor de plată, dosarelor de achiziții aferente costurilor de funcționare și animare;
- aspecte specifice domeniilor: financiar, contabilitate, juridic, resurse umane
- întocmirea de rapoarte de activitate

Activitățile de animare au fost importante pentru stimularea procesului de dezvoltare locală și au fost proporționale cu nevoile identificate de GAL la nivelul teritoriului. GAL a utilizat diferite mijloace pentru a informa comunitatea locală cu privire la posibilitățile de granturi existente pentru finanțarea proiectelor (întâlniri și evenimente publice, mass media locală, pliante și publicații proprii, pagini de internet) inclusiv prin intermediul membrilor GAL. De asemenea, au fost realizate activități de informare a beneficiarilor privind implementarea corectă a proiectelor și respectarea legislației actualizate, precum și metode de evitare a neregulilor.

Verificarea de către GAL a cererilor de plată a permis prevenirea și identificarea posibilelor nereguli sau erori.

Monitorizarea SDL

Monitorizarea SDL a presupus existența unui dispozitiv riguros și transparent de vizualizare a modului în care a avut loc gestionarea implementării strategiei de dezvoltare, care a permis colectarea sistematică și structurarea datelor cu privire la activitățile desfășurate.

Dispozitivul de monitorizare implementat de GAL Oltul Puternic a presupus: evaluarea de rutină a activităților în desfășurare, colectarea sistematică de date pentru indicatori specifici, corectarea devierilor în implementarea activităților, informarea periodică și raportarea datelor culese cu scopul luării unor decizii care au dus la îmbunătățirea performanțelor SDL.

Monitorizarea a urmărit implementarea SDL și îndeplinirea obiectivelor acesteia. Prin intermediul monitorizării s-au examinat toate aspectele care puteau afecta implementarea SDL.

Evaluarea SDL

Evaluarea s-a efectuat în mod continuu pentru îmbunătățirea calității elaborării și implementării Strategiei de Dezvoltare Locală, precum și în vederea aprecierii eficacității, eficienței și impactului acesteia.

Controlul SDL

Controlul SDL a presupus stabilirea unui sistem de verificare a respectării planificării legate de implementarea strategiei.

Dispozitivul de monitorizare, evaluare și control implementat de GAL a presupus:

- Luarea operativă a deciziilor asupra implementării proiectului (sau depistarea problemelor);
- Efectuarea zilnică a gestionării proiectului;
- Executarea operativă și corectă a procedurilor de gestionare a resurselor;
- Facilitarea coordonării între activitățile componentelor;
- Monitorizarea și raportarea la timp despre realizările și rezultatele proiectului;
- Informația despre conținutul proiectului și realizările acestuia au fost oferite factorilor de decizie la cel mai înalt nivel.

Mecanismul de monitorizare pentru proiectele selectate de GAL

Monitorizarea proiectelor a avut ca scop urmărirea stadiului implementării proiectelor prin care a fost transpusă în practică strategia de dezvoltare locală. Sursele de informare pentru acest tip de monitorizare au fost: cererile de finanțare ale proiectelor, mai exact informațiile financiare și valoarea estimată a indicatorilor de rezultat, dosarele de plată intermediare și finale pentru cheltuielile deja efectuate, și nivelul atins de indicatorii de rezultat, rapoartele de progres, fișele de verificare pe teren întocmite în urma vizitelor de verificare.

3.2 Scurtă descriere a SDL, a măsurilor și bugetului, inclusiv modificările de SDL și evoluția alocării financiare ca urmare a realocărilor financiare, bonusărilor etc

Obiectivele principale ale SDL, conform tabelului cu obiective, priorități, domenii de intervenție, măsuri, indicatori, au fost:

- **Favorizarea competitivității agriculturii;**
- **Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă**

Pe lângă acestea, au fost menționate și obiectivele transversale. Acestea sunt mediu și climă, respectiv inovare.

Atingerea obiectivelor s-a realizat direct prin intermediul a 3 priorități:

- P1. Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale;
- P2. Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor;
- P6. Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.

Celor 3 priorități le-au corespuns următoarele măsuri:

M1/1B “Cooperarea în scopul creării și dezvoltării de forme asociative, pentru diversificarea activităților rurale”

M2/2A Investiții în active fizice

M3/2B Investiții în exploatații agricole și pomicole

M4/6A Înființarea de activități non agricole

M5/6B Dezvoltarea satelor

M6/6B Investiții pentru dezvoltarea infrastructurii sociale

Obiectivul de dezvoltare rurala 1	Prioritati de dezvoltare →	Domenii de interventie →	Masuri →	Indicatori de rezultat
Obiective transversale	P1 →	1B	M1	Numărul total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii de cooperare [articolul 35 din Regulamentul (UE), nr. 1305/2013] Cheltuieli publice totale Locuri de munca create
	P2 →	2A	M2	Numărul de exploatații agricole/beneficiari instruiți Cheltuieli publice totale Locuri de munca create
		2B	M3	Numărul de exploatații agricole/beneficiari instruiți Cheltuieli publice totale Locuri de munca create
	Obiectivul de dezvoltare rurala 2	P6→	6A	M4
6B			M5	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite Cheltuieli publice totale
			M6.	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite Cheltuieli publice totale

Evoluția SDL pe parcursul implementării SDL, la fiecare modificare de strategie

Versiune Strategie	Strategie Inițială	SDL versiune 01	SDL versiune 02	SDL versiune 03	SDL versiune 04	SDL versiune 05	SDL versiune 06	SDL versiune 07	SDL versiune 08
Obiective SDL	O.1 favorizarea competitivității agriculturii O.2 obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă. Obiective transversale								
Principalele modificări de SDL	N/A	-Modificări privind erori de redactare a SDL initial -modificări fișe se post - modificare a mecanismel	-corecții tehnice în descrierea unor măsuri	- Modificare plan financiar Bonusare de 145.947 euro după primul raport de evaluare, din care 116.918,14	-realocări financiare	Realocare financiară ca urmare a distribuției fondurilor aferente perioadei de tranziție	- descriere măsuri sdl	-realocări financiare	-modificări privind descrierea măsurilor -realocări financiare între măsuri din priorități diferite

Raport de evaluare final Grupul de Acțiune Locală Oltul Puternic

		or de gestionare, monitorizare, evaluare si control a strategiei - Introducere a unui criteriu de selectie pentru prioritizare a proiectelor prin intermediul carora se vor crea locuri de munca - majorarea limitelor		alocați pentru măsuri și 29.028,86 euro alocati pentru funcționare .		Suplimentare fonduri cu 601.312,40 euro (456.524,40 euro FEADR și 135.788 EURI) Din aceste sume, 119.554,81 euro FEADR - catre funcționare 345.969,59 euro FEADR și 135.788			-modificari plan de finanțare
--	--	--	--	--	--	---	--	--	-------------------------------

Raport de evaluare final Grupul de Acțiune Locală Oltul Puternic

		maxime admise pentru finantarea proiectelor in cadrul M1/1B, M2/2A, M6/6B - modificări privind desfrierea unor aspecte din SDL pentru a se înțelege mai bine				euro EURI catre măsuri			
Măsuri SDL și val alocată euro	M1/1B 193.540,09	M1/1B 193.540,09	M1/1B 193.540,09	M1/1B 193.540,09	M1/1B 48.329,09	M1/1B 48.329,09	M1/1B 48.329,09	M1/1B 48.329,09	M1/1B 48.329,09

Raport de evaluare final Grupul de Acțiune Locală Oltul Puternic

	M2/2A 193.538,74	M2/2A 193.538,74	M2/2A 193.538,74	M2/2A 193.538,74	M2/2A 192.906	M2/2A 192.906	M2/2A 192.906	M2/2A 192.906	M2/2A 192.906
	M3/2B 270.640,02	M3/2B 270.640,02	M3/2B 270.640,02	M3/2B 270.640,02	M3/2B 240.000	M3/2B 240.000 FEADR + 85.788 EURI = 325.788	M3/2B 240.000 FEADR + 85.788 EURI = 325.788	M3/2B 237.500 FEADR + 85.788 EURI = 323.288	M3/2B 237.500 FEADR + 80.000 EURI = 317.500
	M4/6A 405.960	M4/6A 405.960	M4/6A 405.960	M4/6A 522.878,14	M4/6A 700.000	M4/6A 700.000 FEADR + 50.000 EURI= 750.000	M4/6A 700.000 FEADR + 50.000 EURI= 750.000	M4/6A 700.000 FEADR + 50.000 EURI= 750.000	M4/6A 700.000 FEADR + 50.000 EURI= 750.000
	M5/6B 710.430,10	M5/6B 710.430,10	M5/6B 710.430,10	M5/6B 710.430,10	M5/6B 710.119,26	M5/6B 1.056.088,85	M5/6B 1.056.088,85	M5/6B 1.075.771,06	M5/6B 1.075.771,06

Raport de evaluare final Grupul de Acțiune Locală Oltul Puternic

	M6/6B 311.533,73	M6/6B 311.533,73	M6/6B 311.533,73	M6/6B 311.533,73	M6/6B 311.206,47	M6/6B 311.206,47	M6/6B 311.206,47	M6/6B 294.024,26	M6/6B 294.024,26 FEADR + 5.788 EURI = 299,812,26
	TOTAL 2.085.642,68	TOTAL 2.085.642,68	TOTAL 2.085.642,68	TOTAL 2.202.560,82	TOTAL 2.202.560,82	TOTAL 2.548.530,41 FEADR + 135.788 EURI = 2.684318,41	TOTAL 2.548.530,41 FEADR + 135.788 EURI = 2.684318,41	TOTAL 2.548.530,41 FEADR + 135.788 EURI = 2.684318,41	TOTAL 2.548.530,41 FEADR + 135.788 EURI = 2.684,318,41
Indicatori	Numărul total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii de cooperare - 2								
	Numărul de exploatații agricole/beneficiari instruiți - 8								
	Locuri de muncă create - 16								
	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite - 7500								

Pe parcursul celor 8 versiuni ale Strategiei de Dezvoltare Locală, structura obiectivelor și numărul indicatorilor propuși inițial au fost menținute, însă s-au operat o serie de modificări tehnice, financiare și operaționale, adaptate contextului de implementare și necesităților reale ale teritoriului GAL Oltul Puternic.

Primele modificări (versiunile 01 și 02) au vizat corecții de redactare, clarificări și ajustări ale fișelor de măsură, precum și introducerea unor criterii suplimentare de selecție (ex. prioritizarea proiectelor generatoare de locuri de muncă) și majorarea limitelor maxime de finanțare pentru anumite tipuri de proiecte.

Versiunea 03 a adus o schimbare semnificativă prin modificarea planului financiar ca urmare a obținerii unui bonus de performanță în valoare totală de 145.947 euro, rezultat în urma primei evaluări intermediare. Din această sumă, 116.918,14 euro au fost alocați direct către măsuri, iar 29.028,86 euro au fost direcționați către funcționare. Această alocare suplimentară a permis o mai bună acoperire a cererii de finanțare din teritoriu.

O a doua creștere majoră a bugetului s-a produs în versiunea 05, odată cu realocarea financiară aferentă perioadei de tranziție, prin care s-au suplimentat fondurile disponibile cu 601.312,40 euro (456.524,40 euro FEADR și 135.788 euro EURI). Din acest total, 119.554,81 euro FEADR au fost direcționați către cheltuieli de funcționare, iar restul de 481.757,59 euro (FEADR+EURI) au fost alocați măsurilor din SDL. Această injecție de fonduri a oferit o oportunitate semnificativă pentru contractarea de noi proiecte, inclusiv pentru a răspunde cererilor rămase nesatisfăcute în apelurile anterioare.

Restul modificărilor (versiunile 04, 06, 07 și 08) au vizat realocări financiare între măsuri, ajustarea descrierii unor priorități și clarificarea documentațiilor tehnice, fără a schimba însă logica generală a intervenției. În special, versiunile 06 și 08 au inclus descrierea actualizată a măsurilor și redistribuirea fondurilor între priorități, pentru a optimiza gradul de contractare și absorbție.

Per ansamblu, aceste ajustări succesive au menținut coerența obiectivelor strategice, dar au permis o mai mare flexibilitate financiară și o adaptare continuă la nevoile exprimate de beneficiarii locali. Cele două suplimentări majore de fonduri – bonusul de performanță și alocarea din perioada de tranziție – au reprezentat puncte-cheie

în creșterea capacității GAL de a sprijini proiecte relevante și de impact pentru comunitățile din teritoriu.

Din analiza tabelului cu modificările succesive ale SDL, reiese clar că, deși structura generală a obiectivelor și indicatorilor s-a menținut pe parcursul celor 8 modificări, au existat ajustări semnificative ale alocărilor financiare pe măsuri, în special cu ocazia celor două momente-cheie: suplimentarea fondurilor pentru performanță și alocarea fondurilor de tranziție.

✚ Unde s-au dus cei mai mulți bani și de ce

Cele mai mari alocări s-au orientat către:

M5/6B - Dezvoltarea satelor

Motivele sunt evidente: cererea ridicată din partea autorităților locale, impactul direct asupra comunității și capacitatea acestora de a pregăti proiecte cu relevanță pentru populație

De asemenea, aceste proiecte generează efecte vizibile rapid, ceea ce le-a făcut atractive și pentru alocările suplimentare.

M4/6A - Înființarea de activități non-agricole - pentru beneficiari privați, a atras finanțări considerabile, mai ales în contextul nevoii de diversificare a economiei rurale și de creare de locuri de muncă în afara agriculturii.

Cererea ridicată și rata bună de absorbție au justificat suplimentările, inclusiv în etapa de tranziție.

✚ Suplimentările

Suplimentarea pentru performanță - a vizat în principal măsurile care aveau grad mare de contractare și absorbție, pentru a nu bloca potențialul de dezvoltare în teritoriu. M5/6B și M4/6A au fost printre cele mai avantajate.

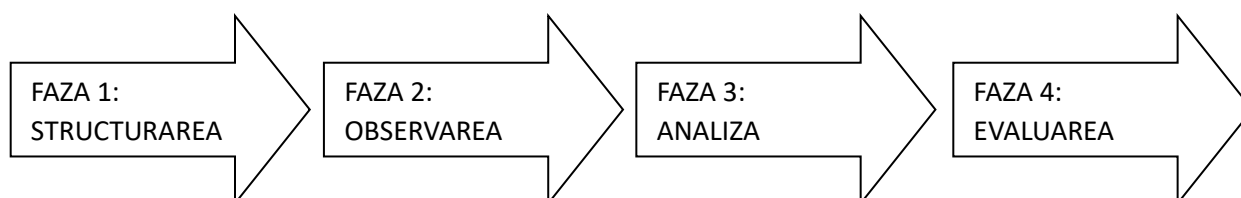
✚ Concluzie generală

Strategia a păstrat obiectivele și indicatorii inițiali, dar alocările financiare au fost flexibilizate în funcție de cerere și performanță. Tendința a fost de a direcționa resursele suplimentare către proiecte cu impact vizibil, implementabile rapid și cu beneficii directe pentru comunitate, atât în infrastructură publică, cât și în dezvoltarea mediului de afaceri non-agricol.

4. Cadrul de evaluare și metodologia

4.1. Metodologia de evaluare

Abordarea metodologică a ținut cont de cele patru procese cheie în cadrul demersului de evaluare: Structurare, Observare, Analiză și Evaluare.

Faza de structurare are scopul de a stabili înțelegerea clară a sarcinilor de evaluare și de a pregăti setul de informații și date, precum și instrumentele analitice necesare pentru a răspunde la întrebările de evaluare.

Faza de observare are rolul de a identifica informațiile disponibile și relevante pentru procesul de evaluare a SDL. Pe parcursul acestei etape, echipa de evaluatori identifică sursele de informații, instrumentele și metodele de colectare a datelor, precum și metodele de verificare a valabilității și utilității datelor calitative și cantitative colectate.

Faza de analiză presupune utilizarea unor metode și tehnici de procesare, compunere și sintetizare a informațiilor disponibile, dar și utilizarea unor instrumente și tehnici de triangulare a constatărilor, care să sporească gradul de credibilitate al concluziilor referitoare la efectele și impactul observate de evaluatori.

În *faza de apreciere/evaluare*, echipa de experți evaluatori dezvoltă răspunsuri la toate întrebările de evaluare și formulează concluzii și recomandări în corespondență cu analizele efectuate în etapele anterioare.

Instrumentele de evaluare au fost concepute și aplicate stratificat în dependentă de utilitatea și prin asigurarea triangulării datelor colectate, fiecare întrebare de evaluare urmând a fi cercetată prin prisma câtorva instrumente selectate pornind de la relevanța lor. În același timp, instrumentele de evaluare au fost ajustate ținând cont de caracterul formativ al Evaluării, care ar trebui să genereze o perspectivă de ameliorare a implementării ulterioare.

Metodologia abordată pentru elaborarea prezentului raport de evaluare se bazează pe următoarele instrumente principale:

Studiul/analiza documentelor; analiza datelor administrative - Reprezinta un proces de colectare și analiză a informațiilor relevante pentru evaluare, din surse scrise - ex. rapoarte de progres ale beneficiarilor de proiecte, date de monitorizare ale operațiunilor finanțate, documente rezultate ca urmare a implementării operațiunilor, analize socio-economice relevante pentru obiectivele strategiei, date statistice colectate de către diverse instituții cu relevanță pentru evaluarea implementării strategiei, documentelor publice (acte normative, strategii sectoriale, politici publice) etc; Informațiile colectate prin studiul documentelor oferă o bază importantă de înțelegere a contextului de implementare a intervențiilor, a progresului implementării strategiei, a factorilor care influențează pozitiv sau negativ implementarea și rezultatele obținute, a dinamicii mediului socio-economic cu relevanță pentru obiectivele strategiei.

Sursele în cadrul acestei metode au fost reprezentate de:

- Strategia de dezvoltare locala a GAL Oltul Puternic;
- Rapoarte de monitorizare realizate de GAL si transmise catre AM PNDR;
- Arhiva GAL privind proiectele depuse de catre beneficiar;
- Apelurile de selectie;
- Ghidurile solicitantului cu anexele acestuia;
- Rapoartele de evaluare si de selectie ale proiectelor;
- Contractele de evaluare ale beneficiarilor;
- Situatii privind platile transmise de catre Beneficiari;
- Fisele de monitorizare ale beneficiarilor;
- Modificările de SDL

Datele colectate au fost disponibile la sediul GAL Oltul Puternic sau au fost transmise de catre beneficiari (in format fizic sau prin e-mail).

Aceasta metoda de evaluare a fost utilizata pentru a raspunde atat la intrebarile de evaluare aferente domeniilor de interventie, cat si la intrebarile de evaluare aferente unor teme de evaluare.

Observația - a fost utilizata pentru investigarea fenomenelor în cadrul lor natural de desfășurare (la fața locului), pentru a colecta informații detaliate privind implementarea și rezultatele intervențiilor din SDL. Metoda furnizează informații bogate asupra rezultatului observabil al intervenției, dar și privind influența contextului, luând totodată în considerare punctele de vedere ale principalilor actori și beneficiari. In cazul de fata, observația aduce informații importante privind plus-

valoarea abordării LEADER, rezultatele strategiei și factorii care influențează implementarea acesteia.

Observația reprezintă o metodă de evaluare utilizată de către GAL Oltul Puternic pe toată perioada de implementare a SDL, având în vedere că în procesul de desfășurare a activității lor, aproape zilnic intra în contact cu persoane/factori externi/beneficiari pe care îi poate observa, urmări, asculta din punct de vedere a percepției lor față de programul LEADER, a constrângerilor pe care le au în procesul de elaborare/implementare a proiectelor, a reticentelor de a depune proiecte, a nemulțumirilor privind desfășurarea activității GAL sau din punct de vedere a necesităților satisfăcute de activitatea GAL. Metoda observației a fost pusă în practică de către toți angajații GAL Oltul Puternic.

Discuții cu actorii locali din teritoriu/beneficiari - Acest instrument a fost utilizat pentru a colecta informații direct de la principalii actori implicați în implementarea Strategiei, incluzând beneficiari de proiecte, reprezentanți ai autorităților locale, organizații non-guvernamentale și membri ai comunității. Discuțiile, desfășurate atât individual, cât și în grupuri mici, au avut rolul de a identifica percepțiile, experiențele și provocările întâmpinate în implementarea proiectelor finanțate prin SDL. Aceste interacțiuni au permis obținerea unor informații calitative esențiale pentru înțelegerea impactului real al intervențiilor, a gradului de satisfacție al beneficiarilor și a oportunităților de îmbunătățire a procesului. Prin acest instrument au fost identificate atât bune practici, cât și dificultăți recurente, precum și sugestii concrete pentru viitoarea perioadă de programare.

DIFICULTATI SI LIMITARI ALE METODOLOGIEI UTILIZATE

Metodologia utilizata	Dificultati sau limitari metodologice identificate
Studiul/Analiza documentelor; Analiza datelor administrative	În etapa finală de implementare, documentele disponibile au oferit o imagine completă asupra rezultatelor, însă unele informații au fost prezentate mai degrabă formal și mai puțin orientate spre problemele reale întâmpinate de beneficiari. Volumul mare de date a necesitat timp semnificativ pentru sortare și selecție. Anumite documente au fost întocmite cu alt scop decât evaluarea, ceea ce a impus adaptarea și prelucrarea lor suplimentară pentru a corespunde formatului evaluării.

Observatia	Deși a permis surprinderea unor aspecte relevante în teren, această metodă a presupus timp îndelungat pentru colectarea informațiilor și o pregătire adecvată a persoanelor implicate, atât din punct de vedere logistic, cât și al sensibilității interacțiunii cu beneficiarii. Unele observații au fost influențate de disponibilitatea redusă a actorilor locali în anumite perioade.
Discuții cu actorii locali / beneficiari	Unele discuții au fost influențate de reticența inițială a unor beneficiari de a oferi informații detaliate, fie din lipsă de timp, fie din neîncredere. În plus, disponibilitatea actorilor locali a variat, necesitând adaptarea calendarului de colectare. Totuși, acolo unde implicarea a fost activă, informațiile obținute au avut valoare calitativă ridicată.

4.2 Cadrul de evaluare

Evaluarea finală a SDL GAL Oltul Puternic a fost realizată pe baza unui set de 6 întrebări de evaluare, formulate astfel încât să acopere principalele obiective strategice și temele transversale asumate. Pentru fiecare întrebare au fost definite criterii de evaluare care să permită analiza atât a progresului înregistrat, cât și a modului în care intervențiile au răspuns nevoilor identificate în teritoriu.

Analiza a utilizat indicatori de realizare și de rezultat, acolo unde aceștia au fost disponibili și relevanți. În cazurile în care nu au putut fi identificați indicatori cantitativi direcți, evaluarea s-a bazat pe date calitative, obținute din monitorizarea implementării, din analiza documentelor strategice, din rapoartele de progres și din experiența acumulată pe parcursul derulării strategiei.

Acest proces a permis nu doar măsurarea gradului de atingere a țintelor propuse, ci și înțelegerea contextului în care s-a desfășurat implementarea, identificarea factorilor care au contribuit la succes sau au generat întârzieri și formularea de recomandări

Tabele cadru de evaluare

OBIECTIV: FAVORIZAREA COMPETITIVITĂȚII AGRICULTURII			
TEMA DE EVALUARE: Eficacitatea sprijinului acordat pentru creșterea competitivității agriculturii			
Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Gradul de îndeplinire a obiectivelor asumate pentru competitivitatea sectorului agricol	În ce masura au contribuit intervențiile din cadrul SDL GAL Oltul Puternic la îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole, la facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, precum și la diversificarea activităților agricole?	Cheltuieli publice totale pentru măsurile destinate agriculturii Număr de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți	Analiza documentară a fișelor de măsură, rapoartelor de selecție și monitorizare Analiza datelor financiare și de indicatori Analiză rapoarte de selecție

OBIECTIV: OBȚINEREA UNEI DEZVOLTĂRI TERITORIALE ECHILIBRATE A ECONOMILOR ȘI COMUNITĂȚILOR RURALE, INCLUSIV CREAREA ȘI MENȚINEREA DE LOCURI DE MUNCĂ			
TEMA DE EVALUARE: Eficacitatea SDL în stimularea dezvoltării economice locale și a ocupării forței de muncă ;			
Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Creșterea numărului de locuri de muncă	În ce măsură proiectele finanțate au contribuit la diversificarea activităților	Nr. locuri de muncă create Nr. de întreprinderi sprijinite	Analiza bazelor de date cu proiecte Analiză rapoarte de selecție

Raport de evaluare final Grupul de Acțiune Locală Oltul Puternic

Gradul de sprijinire a sectorului nonagricol	economice și la crearea de locuri de muncă în teritoriu?	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite	Analiza bazelor de date cu proiecte Analiză rapoarte de selecție
Distribuția geografică echilibrată a proiectelor finanțate	În ce măsură sprijinul acordat a contribuit la reducerea disparităților economice și sociale între localități din teritoriul GAL?	Nr. localități cu proiecte finanțate	Analiza bazelor de date cu proiecte Analiză rapoarte de selecție

OBIECTIBE TRANSVERSALE - MEDIU ȘI CLIMĂ, INOVARE

TEMA DE EVALUARE: Integrarea obiectivelor transversale privind mediul, schimbările climatice și inovarea în proiectele finanțate prin SDL

Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Măsura în care proiectele selectate includ și aplică elemente legate de protecția mediului, adaptarea/atenuarea schimbărilor climatice și introducerea de soluții inovatoare	În ce măsură criteriile de selecție privind protecția mediului au influențat tipul proiectelor contractate?	Tipuri de măsuri și acțiuni integrate în proiecte pentru protecția mediului, combaterea schimbărilor climatice și inovare (indicator calitativ, pe baza analizei documentare și a observației directe)	Analiza documentară a fișelor de măsură și a grilelor de selecție utilizate în apelurile de proiecte; Analiză rapoarte de selecție Discuții cu beneficiarii proiectelor Observație directă în teren

VALOAREA ADĂUGATĂ GENERATĂ DE IMPLEMENTAREA ABORDĂRII LEADER			
TEMA DE EVALUARE: Valoarea adăugată generată de implementarea abordării LEADER în teritoriul GAL Oltul Puternic			
Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Creșterea coeziunii și colaborării locale	În ce măsură proiectele implementate au consolidat relațiile și colaborarea între actorii locali?	Tipuri/Număr de parteneriate neoficiale create în perioada SDL	Analiză calitativă pe baza rapoartelor interne, observație directă
Impactul al implementării SDL în dezvoltarea teritoriului	În ce măsură implementarea proiectului/proiectelor din cadrul SDL a generat valoare adăugată în principalele domenii de dezvoltare ale teritoriului GAL?	Domenii/sectoare/indicatori unde s-a înregistrat valoare adăugată	Analiza bazei de date GAL Centralizarea datelor din rapoartele finale ale beneficiarilor Discuții cu actorii locali din teritoriu Observație directă

5. Analiza de ansamblu a eficacității SDL

5.1. Eficacitatea financiară a măsurilor la nivel de SDL

Măsuri SDL	Buget alocat inițial	Buget alocat la momentul evaluării	Plăți efectuate	Plăți efectuate raportat la bugetul inițial alocat	Plăți efectuate raportat la bugetul prezent	Eficacitate financiară (raportat la val. Inițială)	Eficacitate financiară (raportat la prezent)
M1/1B Cooperarea în scopul creării și dezvoltării de forme asociative, pentru diversificarea activităților rurale	193.540,09	48.329,09	24.823,39	12,83%	51,36%	redușă	ridică
M2/2A Investiții în active fizice	193.538,74	192.906	192.905,79	99,67%	100,00%	ridică	ridică
M3/2B Investiții în exploatații agricole și pomicole	270.640,02	317.500 (237.500 FEADR + 80.000 EURI)	297.500	109,92%	93,70%	ridică	ridică
M4/6A Înființarea de activități non agricole	405.960	750.000 (700.000 FEADR + 50.000 EURI)	705.000	173,66%	94,00%	ridică	ridică

Raport de evaluare final Grupul de Acțiune Locală Oltul Puternic

M5/6B Dezvoltarea satelor	710.430,10	1.075.771,06	864.358,18	121,67%	80,35%	ridicăță	ridicăță
M6/6B Investiții pentru dezvoltarea infrastructurii sociale	311.533,73	299,812,26 (294.024,26 FEADR + 5.788 EURI)	256.775,42	82,42%	85,65%	ridicăță	ridicăță
TOTAL	2.085.642,68	2.684,318,41	2.341.362,78	112,26%	87,22%	ridicăță	ridicăță

Pe baza criteriilor stabilite, eficacitatea financiară a fost ridicată pentru toate măsurile, cu valori ale plăților efectuate semnificativ peste pragul inferior de 50% din alocarea financiară totală, ceea ce demonstrează o bună utilizare a resurselor și o implementare coerentă a strategiei.

Singura excepție apare în cazul evaluării raportate la alocarea inițială pentru o măsură, unde eficacitatea a fost clasificată drept „redușă”. Totuși, acest aspect nu a fost rezultatul unei lipse de interes sau de capacitate de implementare, ci al unei ajustări strategice deliberate: pe parcursul perioadei de implementare, în urma monitorizării execuției bugetare, s-a constatat că nu se va putea cheltui întreaga sumă alocată inițial. Astfel, prin modificările ulterioare ale SDL, fondurile au fost realocate către măsuri cu cerere ridicată, prevenindu-se riscul de a rămâne cu sume neutilizate.

Această reacție rapidă și fundamentată demonstrează eficiența mecanismelor de planificare și adaptare, capacitatea GAL de a anticipa problemele și de a lua măsuri proactive pentru maximizarea gradului de utilizare a fondurilor disponibile.

Analiza eficacității financiare a măsurilor din cadrul SDL arată o performanță ridicată în utilizarea fondurilor, cu o medie de 87,22% plăți efectuate raportat la bugetul actual și depășirea alocării inițiale cu peste 12% pe ansamblu. Gradul de contractare a atins aproape 100% pentru toate măsurile, ceea ce confirmă capacitatea GAL de a mobiliza resursele disponibile și de a răspunde cererii existente.

Până la finalul anului 2025, există perspective reale de apropiere de 100% a gradului de plăți raportate la bugetul alocat la momentul evaluării

5.2 Eficacitatea SDL, la nivel de domeniu de intervenție

Domeniul de intervenție	Buget alocat inițial	Buget alocat la momentul evaluării	Plăți efectuate	Plăți efectuate raportat la bugetul inițial alocat	Plăți efectuate raportat la bugetul prezent	Eficacitate financiară (raportat la val. Inițială)	Eficacitate financiară (raportat la prezent)
Domeniul de intervenție 1B M1/B	193.540,09	48.329,09	24.823,39	12,83%	51,36%	redușă	ridicăță
Domeniul de intervenție 2A M2/2A	193.538,74	192.906	192.905,79	99,67%	100,00%	ridicăță	ridicăță
Domeniul de intervenție 2B M3/2B	270.640,02	317.500	297.500	109,92%	93,70%	ridicăță	ridicăță
Domeniul de intervenție 6A M4/6A	405.960	750.000	705.000	173,66%	94,00%	ridicăță	ridicăță
Domeniul de intervenție 6B M5/6B M6/6B	1.021.963,83	1.375.583,32	1.121.133,60	109,70%	81,50%	ridicăță	ridicăță

Analiza eficacității financiare la nivel de domeniu de intervenție confirmă tendințele identificate la nivel de măsuri, întrucât fiecare domeniu include câte o singură măsură, cu excepția domeniului 6B - Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale, care a cuprins două măsuri distincte: M5/6B, destinată dezvoltării satelor, și M6/6B, vizând investițiile pentru infrastructura socială.

Această abordare a permis acoperirea atât a nevoilor de modernizare a infrastructurii publice de bază, cât și a celor de creare și îmbunătățire a serviciilor sociale, contribuind la creșterea calității vieții în comunități. Domeniul 6B a înregistrat o eficacitate financiară ridicată atât raportat la alocarea inițială, cât și la cea prezentă, chiar dacă procentele au fost ușor mai reduse față de alte domenii, în principal din cauza complexității mai mari a proiectelor publice și a duratelor extinse de implementare.

Per ansamblu, toate domeniile au înregistrat eficacitate financiară ridicată raportată la alocarea prezentă a SDL, confirmând o bună planificare a resurselor și capacitatea GAL de a răspunde nevoilor identificate în teritoriu.

Raportat la alocarea inițială, domeniul 1B - Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării a înregistrat o eficacitate financiară redusă, cu plăți de doar 12,83% din bugetul inițial. Această situație a fost însă anticipată în timpul implementării SDL, motiv pentru care alocarea a fost redusă semnificativ prin modificările strategiei, iar fondurile au fost redistribuite către măsuri cu o cerere mai ridicată.

Cauza principală a gradului scăzut de absorbție raportat la alocarea inițială o reprezintă interesul limitat al potențialilor beneficiari pentru acțiuni de cooperare și inovare, domenii încă percepute ca fiind complexe și cu beneficii greu de cuantificat pe termen scurt. Totuși, raportat la alocarea actualizată, eficacitatea a fost ridicată, ceea ce arată că ajustarea bugetului a fost o măsură eficientă pentru a preveni rămânerea fondurilor neutilizate și pentru a orienta resursele către zone de intervenție mai solicitate.

6. Răspuns la întrebările de evaluare

Întrebarea de evaluare nr. 1: În ce masura au contribuit intervențiile din cadrul SDL GAL Oltul Puternic la îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole, la facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, precum și la diversificarea activităților agricole?			
Obiectiv: FAVORIZAREA COMPETITIVITĂȚII AGRICULTURII			
Tema de evaluare: Eficacitatea sprijinului acordat pentru creșterea competitivității agriculturii			
Criterii de evaluare: Gradul de îndeplinire a obiectivelor asumate pentru competitivitatea sectorului agricol			
Metode aplicate: Analiza documentară a fișelor de măsură, rapoartelor de selecție și monitorizare Analiza datelor financiare și de indicatori Analiză rapoarte de selecție			
Indicatori:			
Indicator	Valoare SDL final	Valoare contractata	Valoare platita
Cheltuieli publice totale pentru măsurile destinate agriculturii	558.735,09	561.234	515.229,18
Număr de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți	8	13	

Răspuns la întrebare:

Analiza datelor colectate și a documentelor de implementare arată că intervențiile din cadrul SDL GAL Oltul Puternic au avut o contribuție semnificativă și directă la îmbunătățirea performanței economice a exploatațiilor agricole din teritoriu. Pentru măsurile destinate agriculturii (inclusiv M1/1B, M2/2A și M3/2B) s-au alocat 558.735,09 euro, din care au fost contractați 561.234 euro și plătiți 515.229,18 euro.

Numărul de exploatații agricole sprijinite a fost de 13, față de 8 planificate inițial, ceea ce reprezintă o depășire semnificativă a obiectivului propus. Distribuția beneficiarilor a evidențiat un interes ridicat din partea tinerilor fermieri și a femeilor: din cele 12 proiecte private agricole, 7 au avut ca solicitant femei, iar 7 proiecte (3 femei și 4 bărbați) au fost depuse de persoane cu vârsta sub 30 de ani la momentul depunerii cererii de finanțare. În plus, în domeniul cooperării (M1/1B), un proiect privat a fost depus de un beneficiar bărbat cu vârsta peste 30 de ani.

Sprijinul financiar acordat a permis beneficiarilor să realizeze investiții consistente în modernizarea utilajelor și echipamentelor agricole, în îmbunătățirea infrastructurii fermelor și în diversificarea activităților desfășurate. Proiectele au contribuit la creșterea productivității, la adaptarea mai bună la cerințele pieței și la îmbunătățirea competitivității sectorului agricol local. În plus, au sprijinit restructurarea unor exploatații, optimizarea proceselor de producție și adoptarea de tehnologii moderne.

Efectele implementării s-au resimțit și pe termen mediu, prin creșterea rezilienței economice a exploatațiilor sprijinite, acestea fiind mai bine pregătite să facă față schimbărilor de piață și provocărilor externe (variații climatice, fluctuații de preț).

Concluzii:

Gradul de îndeplinire a obiectivelor asumate pentru creșterea competitivității agriculturii a fost ridicat, atât din perspectiva valorii plătite raportate la bugetul actual (92%+), cât și din perspectiva depășirii țintelor propuse pentru numărul de exploatații sprijinite. Indicatorii de rezultat au fost atinși integral, iar depășirea unora dintre ei confirmă o bună capacitate de mobilizare a beneficiarilor și o direcționare eficientă a resurselor.

Implicarea tinerilor fermieri și a femeilor în proiectele finanțate reprezintă un aspect pozitiv, cu potențial de consolidare în strategiile viitoare. Totodată, rezultatele obținute confirmă faptul că sprijinul acordat a produs un impact

structural pozitiv asupra economiei rurale locale, cu efecte de durată în modernizarea și diversificarea exploatațiilor.

Procesul de selecție a proiectelor a permis sprijinirea unor inițiative cu impact real în teren, favorizând atât modernizarea exploatațiilor agricole existente, cât și diversificarea activităților acestora. În plus, prin investițiile realizate, beneficiarii au reușit să își îmbunătățească poziția competitivă pe piață, să răspundă mai bine cerințelor consumatorilor și să crească valoarea adăugată a producției agricole.

Rezultatele obținute indică nu doar o bună absorbție a fondurilor, ci și un impact structural pozitiv asupra economiei rurale locale, consolidând sectorul agricol ca motor al dezvoltării teritoriale.

Recomandări:

Valorificarea experienței acumulate - GAL Oltul Puternic ar trebui să documenteze și să disemineze bunele practici și modelele de succes identificate în cadrul proiectelor finanțate, astfel încât acestea să fie preluate de alți potențiali beneficiari în viitoarele programe.

Mentținerea sprijinului pentru modernizare - Având în vedere efectele pozitive ale investițiilor în active fizice, se recomandă continuarea sprijinirii proiectelor orientate spre adoptarea tehnologiilor moderne, creșterea eficienței și reducerea costurilor de producție.

Încurajarea implicării tinerilor fermieri - Proiectele viitoare ar trebui să acorde o atenție sporită sprijinirii tinerilor agricultori, atât prin măsuri dedicate, cât și prin punctaje favorizante la selecție, pentru a asigura reînnoirea generațională în sectorul agricol.

Crearea de legături pe lanțul valoric - Se recomandă promovarea unor proiecte care să integreze producția primară cu procesarea și comercializarea, pentru a crește valoarea adăugată locală și a păstra mai mult din profit în teritoriu.

Monitorizare post-implementare - Chiar dacă strategia s-a încheiat, ar fi utilă urmărirea pe termen mediu a evoluției exploatațiilor sprijinite, pentru a evalua sustenabilitatea rezultatelor și pentru a identifica eventuale nevoi suplimentare.

Întrebarea de evaluare nr. 2: În ce măsură proiectele finanțate au contribuit la diversificarea activităților economice și la crearea de locuri de muncă în teritoriu?

Obiectiv: OBȚINEREA UNEI DEZVOLTĂRI TERITORIALE ECHILIBRATE A ECONOMIILOR ȘI COMUNITĂȚILOR RURALE, INCLUSIV CREAREA ȘI MENȚINEREA DE LOCURI DE MUNCĂ

Tema de evaluare: Eficacitatea SDL în stimularea dezvoltării economice locale și a ocupării forței de muncă

Criterii de evaluare: Creșterea numărului de locuri de muncă; Gradul de sprijinire a sectorului nonagricol

Metode aplicate:

Analiza bazelor de date cu proiecte

Analiză rapoarte de selecție

Indicatori:

Indicator	Valoare SDL final	Valoare realizată
Nr. locuri de muncă create	16	30
Nr. de întreprinderi sprijinite	N/A	28
Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite	7,500	45.083

Răspuns la întrebare: Implementarea SDL GAL Oltul Puternic a avut un impact semnificativ asupra diversificării economice și stimulării ocupării forței de muncă, reflectat atât în numărul locurilor de muncă create (30 față de 16 propuse), cât și în sprijinirea directă a 28 de întreprinderi din sectoarele non-agricol, agricol și de cooperare. Proiectele finanțate au vizat dezvoltarea de noi afaceri, modernizarea activităților existente și îmbunătățirea infrastructurii publice locale, generând efecte directe și indirecte asupra comunităților din teritoriu.

O contribuție importantă a venit din partea sectorului privat, cu 28 de proiecte contractate (15 non-agricole, 12 agricole și 1 de cooperare), derulate de beneficiari din categorii diverse: atât tineri sub 30 de ani, cât și persoane cu experiență peste această vârstă, implicând atât femei, cât și bărbați. La nivel public, toate cele 21 de UAT-uri au implementat proiecte, ceea ce demonstrează o acoperire teritorială completă și o implicare activă a autorităților locale în dezvoltarea comunităților.

Numărul populației nete care beneficiază de servicii și infrastructură îmbunătățite a depășit cu mult estimările inițiale (45.083 față de 7.500), confirmând un efect structural puternic asupra calității vieții în mediul rural.

Concluzii: Obiectivele propuse privind stimularea ocupării forței de muncă și diversificarea economiei locale au fost atinse și chiar depășite, iar structura proiectelor finanțate a contribuit la echilibrarea dezvoltării între mediul public și cel privat. Creșterea locurilor de muncă a avut efecte multiplicatoare asupra consumului local, coeziunii sociale și atractivității mediului rural.

Totuși, nevoia de oportunități de angajare rămâne ridicată, iar economia rurală continuă să fie vulnerabilă în fața schimbărilor economice și climatice. Cererea pentru finanțare a depășit resursele disponibile, ceea ce indică o nevoie clară de suplimentare a sprijinului în viitoarele perioade de programare.

Recomandări: Pentru a crește impactul în viitor, este recomandată susținerea proiectelor care creează locuri de muncă stabile și oferă posibilități de formare profesională localnicilor. Este importantă și încurajarea inițiativelor din sectoare non-agricole, capabile să diversifice economia rurală și să reducă dependența de un singur domeniu de activitate.

Se recomandă, de asemenea:

- explorarea unor surse suplimentare de finanțare și consolidarea parteneriatelor cu autorități publice și actori privați, pentru a răspunde cererii mari de sprijin în teritoriu. O atenție sporită ar trebui acordată proiectelor care au un efect multiplicator puternic, capabile să genereze activități economice colaterale și să mențină locurile de muncă pe termen lung.
- Valorificarea rezultatelor obținute și promovarea bunelor practici către potențiali beneficiari

Întrebarea de evaluare nr. 3: În ce măsură sprijinul acordat a contribuit la reducerea disparităților economice și sociale între localități din teritoriul GAL?

Obiectiv: OBȚINEREA UNEI DEZVOLTĂRI TERITORIALE ECHILIBRATE A ECONOMIILOR ȘI COMUNITĂȚILOR RURALE, INCLUSIV CREAREA ȘI MENȚINEREA DE LOCURI DE MUNCĂ

Tema de evaluare: Eficacitatea SDL în stimularea dezvoltării economice locale și a ocupării forței de muncă

Criterii de evaluare: Creșterea numărului de locuri de muncă; Gradul de sprijinire a sectorului nonagricol

Metode aplicate:

Analiza bazelor de date cu proiecte

Analiză rapoarte de selecție

Indicatori:

Indicator	Valoare SDL final	Valoare realizată
Nr. localități cu proiecte finanțate	21	21

Răspuns la întrebare: Analiza proiectelor implementate în cadrul SDL GAL Oltul Puternic confirmă că sprijinul acordat a fost distribuit echilibrat în întreg teritoriul GAL, acoperind toate cele 21 de localități membre. Fiecare primărie a depus cel puțin un proiect, ceea ce demonstrează un nivel ridicat de implicare a autorităților publice locale și o înțelegere comună a oportunităților oferite de strategie. Această participare completă a dus la o acoperire uniformă a investițiilor, cu efecte directe asupra reducerii disparităților teritoriale.

Proiectele finanțate au inclus atât inițiative non-agricole, derulate în special de mediul privat, cât și proiecte publice, orientate către modernizarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor sociale, culturale și educaționale. De exemplu, în localități precum Vitomirești sau Grădinari s-a înregistrat un număr ridicat de proiecte, atât agricole, cât și non-agricole, în timp ce în altele implicarea a fost mai redusă, în principal din cauza capacității administrative și financiare limitate a unor potențiali beneficiari.

Această acoperire geografică extinsă a produs beneficii cumulative: îmbunătățirea calității vieții locuitorilor, creșterea atractivității zonelor rurale, diversificarea

activităților economice și consolidarea coeziunii teritoriale. Chiar dacă unele localități au avut un număr mai mic de proiecte, impactul general al strategiei a fost unul pozitiv, contribuind la echilibrarea nivelului de dezvoltare între comunități.

Concluzii: Evaluarea implementării SDL GAL Oltul Puternic arată că principiul distribuirii echilibrate a investițiilor în teritoriu a fost respectat, toate cele 21 de localități fiind implicate în proiecte finanțate, iar în multe cazuri atât mediul privat, cât și cel public au beneficiat de sprijin. Această acoperire extinsă a contribuit la reducerea diferențelor dintre localități în ceea ce privește infrastructura publică, serviciile disponibile și oportunitățile economice.

Cu toate acestea, intensitatea investițiilor nu a fost uniformă – anumite localități au beneficiat de un număr mai mare de proiecte datorită unei capacități administrative mai ridicate și unei implicări mai active în atragerea de fonduri. În schimb, în localitățile unde s-a înregistrat un număr mai mic de proiecte, cauzele au fost legate de lipsa de resurse umane calificate pentru pregătirea documentațiilor sau de priorități locale diferite.

Recomandări:

- Creșterea capacității administrative a localităților mai puțin active - Organizarea de sesiuni de instruire dedicate funcționarilor locali și potențialilor beneficiari privați, pentru îmbunătățirea competențelor de pregătire a proiectelor.
- Campanii de informare adaptate specificului local - Promovarea oportunităților de finanțare și explicarea avantajelor participării, inclusiv prin prezentarea unor exemple de succes din comunități similare.
- Stimularea parteneriatelor public-privat - Încurajarea depunerii de proiecte complementare între autoritățile locale și antreprenori, astfel încât investițiile să genereze efecte economice și sociale integrate.
- Menținerea echilibrului teritorial - Continuarea alocării fondurilor în mod echilibrat, dar cu flexibilitate pentru a susține mai intens zonele cu deficit de infrastructură sau oportunități economice reduse.
- Sprijin post-implementare - Monitorizarea modului în care proiectele implementate continuă să aducă beneficii comunităților și sprijinirea beneficiarilor pentru a valorifica pe deplin investițiile realizate.

Întrebarea de evaluare nr. 4: În ce măsură implementarea Strategiei SDL GAL Oltul Puternic a contribuit la integrarea obiectivelor transversale privind mediul, schimbările climatice și inovarea în proiectele finanțate?
Obiectiv: OBJECTIVE TRANSVERSALE - MEDIU ȘI CLIMĂ, INOVARE
Tema de evaluare: Integrarea obiectivelor transversale privind mediul, schimbările climatice și inovarea în proiectele finanțate prin SDL
Criterii de evaluare: Măsura în care proiectele selectate includ și aplică elemente legate de protecția mediului, adaptarea/atenuarea schimbărilor climatice și introducerea de soluții inovatoare
Metode aplicate: Analiza documentară a fișelor de măsură și a grilelor de selecție utilizate în apelurile de proiecte; Analiza bazelor de date cu proiectele selectate (identificarea celor care au bifat criteriile de mediu); Analiză rapoarte de selecție Discuții cu beneficiarii proiectelor Observație directă în teren
Indicatori: Tipuri de măsuri și acțiuni integrate în proiecte pentru protecția mediului, combaterea schimbărilor climatice și inovare (indicator calitativ, pe baza analizei documentare și a observației directe)
Răspuns la întrebare: <i>Mediu și climă</i> Integrarea obiectivelor transversale privind protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice în cadrul SDL a fost realizată prin introducerea unor criterii de selecție cu punctaj suplimentar, fără a le transforma în obligații minime pentru toți beneficiarii, dincolo de respectarea legislației în vigoare. Aceste criterii au vizat aspecte precum utilizarea energiei regenerabile, creșterea eficienței energetice, reducerea emisiilor de CO ₂ , îmbunătățirea managementului deșeurilor, protejarea patrimoniului natural și adoptarea unor soluții „verzi” adaptate nevoilor comunităților rurale.

În cadrul apelurilor de selecție, grilele au inclus rubrici dedicate mediului și climei, iar ghidurile au oferit exemple orientative de acțiuni eligibile - de la instalarea de panouri fotovoltaice pentru autoconsum și modernizarea sistemelor de iluminat cu LED, până la izolarea termică a clădirilor sau achiziția de echipamente cu consum redus de energie. Încurajarea adoptării acestor măsuri s-a realizat prin evidențierea lor ca avantaj competitiv în procesul de punctaj.

În practică, gradul de implementare a fost însă foarte redus. Doar două proiecte din măsura non-agricolă au obținut punctaj pentru criteriul de mediu, ambele orientate spre utilizarea energiei regenerabile: achiziția a două încărcătoare solare pentru aparatură foto-video și instalarea a trei stâlpi de iluminat exterior cu panou solar și proiectoare LED. În rest, criteriile de mediu au fost abordate minimal, strict pentru obținerea punctajului necesar, fără o integrare substanțială în conținutul proiectelor.

Această variație este explicabilă prin faptul că, la momentul elaborării SDL, aceste obiective transversale erau încă relativ noi în cultura proiectelor locale, urmând să fie consolidate în perioada 2023-2029, când este prevăzută și o măsură dedicată inovării și soluțiilor verzi

Inovare

Beneficiarii au preferat soluții deja cunoscute și testate, evitând inovațiile percepute ca având risc ridicat sau costuri suplimentare. Lipsa unor exemple locale de succes și definirea relativ generală a conceptului de inovare au contribuit la acest rezultat.

În cadrul implementării SDL, inovarea a fost susținută printr-o serie de investiții și acțiuni care, deși nu au vizat direct dezvoltarea de produse sau servicii noi, au contribuit la modernizarea și diversificarea activităților economice și sociale din teritoriu.

Sprijinul acordat fermierilor și întreprinderilor locale a creat premisele pentru creșterea competitivității și adaptarea la cerințele actuale ale pieței.

Proiectele finanțate au inclus elemente cu potențial inovator, precum utilizarea unor tehnologii mai eficiente energetic, diversificarea gamei de servicii oferite în mediul rural, etc. În același timp, investițiile în infrastructura locală și de servicii

au contribuit indirect la crearea unui mediu favorabil pentru dezvoltarea și atragerea de inițiative noi.

Aceste intervenții au sprijinit creșterea capacității actorilor locali de a adopta soluții mai moderne și de a valorifica oportunitățile apărute pe piață, stimulând treptat o cultură a inovării la nivelul comunităților din teritoriu. În perioada următoare, acest proces poate fi consolidat prin susținerea mai puternică a proiectelor cu caracter inovator și prin facilitarea schimbului de bune practici între beneficiari.

Inovarea va putea fi pusă în practică în perioada 2023-2029, mai ales prin introducerea unei măsuri dedicate inovării în întregime, prin definirea clară a tipurilor de inovații eligibile.

Concluzii: Integrarea formală a obiectivelor de mediu, climă și inovare a reprezentat un pas pozitiv, însă aplicarea lor practică a fost foarte limitată, cu efecte concrete reduse la nivelul teritoriului GAL. Primele exemple punctuale din domeniul mediului pot fi considerate un punct de plecare, dar inovarea a rămas nevalorificată. Situația indică necesitatea unor măsuri dedicate și a unui sprijin activ pentru a crește gradul de adoptare în viitoarea perioadă de programare.

Recomandări:

- În viitoarele strategii, să fie luată în considerare introducerea unor apeluri tematice dedicate mediului sau a unor praguri minime de punctaj pentru criteriile verzi.
- Creșterea gradului de conștientizare a potențialilor beneficiari cu privire la oportunitățile și beneficiile proiectelor cu componentă de mediu, inclusiv prin exemple de bună practică din perioada SDL 2014-2020.
- Consolidarea colaborării cu autoritățile de mediu și alte organizații specializate pentru a sprijini beneficiarii în identificarea și implementarea măsurilor sustenabile.
- Continuarea integrării criteriilor de mediu în selecție, cu accent pe rezultate măsurabile și verificabile.
- Creșterea ponderii criteriilor privind mediul, clima și inovarea în procesul de punctaj, astfel încât acestea să devină un factor mai puternic de diferențiere între proiecte.
- Introducerea unei măsuri dedicate proiectelor inovative și soluțiilor verzi în perioada 2023-2029.

- Elaborarea unor liste model de investiții eligibile pentru mediu și inovare, adaptate specificului local.
- Organizarea de sesiuni de instruire și ateliere practice pentru beneficiari, axate pe identificarea de soluții inovative și ecologice.
- Promovarea exemplelor de bună practică deja implementate, pentru a crește gradul de încredere și interes în rândul potențialilor solicitanți.
- Crearea unor parteneriate între GAL și instituții de cercetare sau consultanță specializată, pentru a aduce expertiză suplimentară în dezvoltarea proiectelor.

Întrebarea de evaluare nr. 5: În ce măsură implementarea proiectului/proiectelor din cadrul SDL a generat valoare adăugată în principalele domenii de dezvoltare ale teritoriului GAL?

VALOAREA ADĂUGATĂ GENERATĂ DE IMPLEMENTAREA ABORDĂRII LEADER

Tema de evaluare Valoarea adăugată generată de implementarea abordării LEADER în teritoriul GAL Oltul Puternic

Criterii de evaluare: Impactul al implementării SDL în dezvoltarea teritoriului

Metode aplicate:

Analiza bazei de date GAL

Centralizarea datelor din rapoartele finale ale beneficiarilor

Discuții cu actorii locali din teritoriu

Observație directă

Indicatori:

Domenii/sectoare/indicatori unde s-a înregistrat valoare adăugată

Răspuns la întrebare: Implementarea SDL GAL Oltul Puternic a generat o valoare adăugată semnificativă în teritoriu, vizibilă în mai multe domenii-cheie:

Economic - s-au creat și menținut locuri de muncă, s-a diversificat structura economică locală prin sprijinirea de noi activități non-agricole și modernizarea

celor existente, iar veniturile beneficiarilor au înregistrat creșteri constante. De asemenea, bugetele locale au fost alimentate cu venituri suplimentare din taxe și impozite provenite de la noile activități economice.

Social - investițiile au contribuit la îmbunătățirea serviciilor destinate populației, reducerea disparităților între localități și creșterea atractivității zonei.

Instituțional - capacitatea GAL și a autorităților locale de a implementa proiecte a crescut considerabil, iar mecanismele de cooperare între actorii publici, privați și ONG-uri s-au consolidat.

Guvernanță locală - au apărut rețele locale funcționale, parteneriate strategice și un grad mai mare de implicare a comunității în procesul decizional.

Chiar dacă majoritatea obiectivelor au fost atinse, dimensiunea economică a teritoriului încă are nevoie de noi investiții pentru a răspunde nevoilor reale și pentru a reduce decalajele față de alte regiuni.

Concluzii: SDL a avut un impact clar și măsurabil în toate dimensiunile dezvoltării locale, cu rezultate vizibile pe termen scurt și mediu.

Creșterea economică locală s-a manifestat atât prin sprijinirea directă a antreprenorilor, cât și prin efectele indirecte generate (creșterea consumului local, atragerea de noi investiții).

Consolidarea rețelelor și parteneriatelor a facilitat schimbul de bune practici și transferul de cunoștințe, ceea ce poate accelera dezvoltarea viitoare.

Totuși, raportat la potențialul zonei, nevoile sunt încă mari, mai ales în ceea ce privește extinderea serviciilor către toate localitățile și crearea unor lanțuri valorice locale integrate

Recomandări: Capitalizarea rețelelor și parteneriatelor create în perioada SDL pentru inițierea de proiecte comune, cu finanțări suplimentare din alte surse (naționale, europene).

Continuarea sprijinirii activităților cu efect multiplicator ridicat, în special în domeniile cu potențial economic nevalorificat.

Diversificarea tipurilor de investiții pentru a acoperi și domenii insuficient dezvoltate (turism rural, meșteșuguri tradiționale, economie circulară).

Îmbunătățirea mecanismelor de implicare a comunității, pentru a asigura o mai bună corelare între prioritățile locale și proiectele finanțate.

Crearea unui sistem local de monitorizare a efectelor pe termen lung ale investițiilor, pentru a orienta mai eficient planificarea strategică viitoare.

Întrebarea de evaluare nr. 6: În ce măsură proiectele implementate au consolidat relațiile și colaborarea între actorii locali?

VALOAREA ADĂUGATĂ GENERATĂ DE IMPLEMENTAREA ABORDĂRII LEADER

Tema de evaluare Valoarea adăugată generată de implementarea abordării LEADER în teritoriul GAL Oltul Puternic

Criterii de evaluare: Creșterea coeziunii și colaborării locale

Metode aplicate:

Analiză calitativă pe baza rapoartelor interne, observație directă

Indicatori:

Tipuri/Număr de parteneriate neoficiale create în perioada SDL

Răspuns la întrebare: Pe parcursul implementării SDL, GAL Oltul Puternic a reușit să creeze un cadru favorabil dialogului și colaborării între actorii locali, chiar și dincolo de relațiile formale stabilite prin contractele de finanțare. Numeroase parteneriate neoficiale au fost inițiate între beneficiari privați, autorități publice locale și organizații neguvernamentale, în special în contextul întâlnirilor organizate pentru consultare și informare.

Aceste colaborări au vizat schimbul de resurse, know-how, infrastructură sau promovare comună, generând un impact pozitiv asupra dezvoltării comunitare. În plus, relațiile stabilite între GAL și alți actori instituționali, inclusiv alte GAL-uri din regiune, au pus bazele unor rețele locale și regionale ce pot fi valorificate în viitor pentru inițiative comune.

De-a lungul perioadei de implementare, GAL a participat activ la numeroase întâlniri organizate de Autoritatea de Management, Federația Națională a GAL-urilor și Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, pe diverse teme de interes strategic. Acestea au inclus reuniuni, ateliere de lucru, conferințe și sesiuni de instruire, unde GAL-ul a interacționat cu alte GAL-uri din țară și din regiune, consolidând schimbul de experiență și creând oportunități pentru viitoare colaborări.

Concluzii: Implementarea SDL a facilitat o creștere vizibilă a interacțiunii și încrederii reciproce între actorii locali, dar și extinderea rețelelor de contact dincolo de teritoriul GAL-ului.

Parteneriatele neoficiale rezultate, împreună cu implicarea GAL în structuri și evenimente naționale, au contribuit la transferul de bune practici și la creșterea vizibilității teritoriului.

Diversitatea și frecvența participărilor la evenimente externe au consolidat capacitatea GAL-ului de a adapta și implementa soluții inovatoare.

Totuși, raportat la potențial, există oportunități de a formaliza o parte din aceste parteneriate și de a valorifica mai intens rețelele create, în special pentru atragerea de finanțări comune.

.

Recomandări: Capitalizarea rețelelor și relațiilor locale și externe create prin SDL, prin organizarea de evenimente tematice recurente (târguri, mese rotunde, workshop-uri) care să reunească actorii locali și partenerii din afara teritoriului.

Valorificarea experienței acumulate la nivel național și regional, prin lansarea de inițiative comune cu alte GAL-uri și participarea la proiecte inter-teritoriale sau transnaționale.

Promovarea marketingului teritorial integrat, care să îmbine resursele private, autoritățile locale și ONG-urile în campanii comune de imagine și atragere de investiții.

Formalizarea unei părți din parteneriatele existente, pentru a facilita accesul la surse de finanțare comune și pentru a asigura continuitatea cooperării.

Documentarea și diseminarea bunelor practici rezultate atât din proiectele proprii, cât și din colaborările externe, pentru a inspira alte comunități și pentru a consolida poziția GAL ca actor relevant în rețelele de dezvoltare rurală.

Crearea unui calendar anual de participare la evenimente naționale și internaționale relevante pentru dezvoltarea rurală, pentru a asigura vizibilitate constantă și oportunități de networking.

7. Factorii de succes și eșec în implementarea SDL

7.1 Factori de succes

Eficacitate ridicată în utilizarea resurselor financiare

Unul dintre cele mai importante rezultate ale SDL GAL Oltul Puternic a fost eficacitatea ridicată în utilizarea resurselor financiare. Conform analizelor financiare, rata totală a plăților efectuate raportată la bugetul inițial alocat a fost de aproximativ 87%, indicând o absorbție solidă a fondurilor și o bună capacitate de implementare a proiectelor.

Contractarea proiectelor a depășit în multe cazuri valoarea inițial estimată, unele domenii de intervenție înregistrând chiar procente peste 100% la raportarea la bugetul inițial (ex. domeniul 2B și domeniul 6A), ceea ce reflectă o atragere suplimentară de fonduri prin realocări și optimizări. La evaluarea raportată la bugetul prezent, eficacitatea este constant ridicată, aproape toate domeniile atingând valori de peste 80-90%.

Această performanță demonstrează că mecanismele de selecție, contractare și monitorizare au funcționat eficient, permițând atât utilizarea integrală a fondurilor disponibile, cât și adaptarea rapidă a alocărilor în funcție de cerere. Totodată, corelarea strânsă între contractare și plăți efective a redus riscul de neutilizare a sumelor, maximizând impactul financiar al SDL.

Acoperire teritorială completă pentru proiectele publice

Toate cele 21 de UAT-uri din teritoriu au depus și implementat proiecte finanțate prin SDL, ceea ce a contribuit la o dezvoltare echilibrată și la crearea unui impact vizibil în fiecare localitate.

Diversificarea tipurilor de investiții

Strategia a reușit să susțină atât proiecte private (în 9 localități), cât și investiții publice, acoperind domenii precum infrastructura și servicii publice, infrastructură socială și activități non-agricole.

Adaptabilitatea strategiei prin modificări succesive

Cele 8 modificări de strategie au permis optimizarea bugetelor, mutarea fondurilor către măsuri mai solicitate și corectarea dezechilibrelor (ex. transferul fondurilor de la M1/1B către măsuri cu absorbție mai mare). Această flexibilitate a prevenit blocarea fondurilor.

Performanță suplimentară prin fonduri de tranziție și performanță

Două suplimentări majore de buget - una pentru performanță și una pentru tranziție - au consolidat capacitatea GAL de a răspunde nevoilor identificate în teritoriu și de a finanța proiecte suplimentare.

Parteneriate și rețele de colaborare

GAL a participat activ la întâlniri, conferințe, instruirii și ateliere organizate de AM, Federația Națională a GAL-urilor și Reteaua Națională de Dezvoltare Rurală. Acestea au contribuit la schimbul de bune practici și la dezvoltarea unei guvernante locale mai participative.

Promovarea criteriilor de mediu și climă

Deși nu au fost obiective obligatorii, includerea criteriilor în selecție a stimulat proiecte cu elemente de energie regenerabilă, protecția mediului și introducerea unor tehnologii noi.

Capacitate administrativă consolidată

Echipa GAL a reușit să gestioneze eficient apelurile de selecție, procesul de verificare și relația cu beneficiarii, menținând un flux constant al implementării.

Implicarea directă a beneficiarilor în dezvoltarea locală

Interesul pentru măsuri diverse și dorința de a investi în comunități a fost confirmată de numărul mare de proiecte depuse și implementate, în special în domeniul public.

Prevenirea pierderilor de fonduri

Mutarea resurselor de la măsuri cu absorbție redusă către cele cu cerere mare, înainte de finalul perioadei, a permis utilizarea aproape integrală a bugetului disponibil.

Echilibru între sectorul public și cel privat

Distribuția fondurilor a asigurat sprijin atât pentru sectorul privat, cât și pentru sectorul public

Creșterea atractivității pentru tineri

Un număr semnificativ de proiecte au fost depuse de tineri, în special în domeniul agricol și non-agricol, ceea ce arată interesul noii generații pentru dezvoltarea afacerilor în mediul rural. Acest aspect este important pentru reînnoirea generațională și menținerea vitalității comunităților locale.

Impact asupra ocupării forței de muncă

SDL a sprijinit crearea și menținerea locurilor de muncă, înregistrând rezultate peste țintele stabilite în strategie (30 locuri de muncă realizate față de 16 planificate). Aceasta a contribuit la reducerea migrației și la stabilizarea economică a comunităților.

7.2 Factori de eșec/constrângeri

Contextul pandemic

Perioada de implementare a traversat pandemia COVID-19, care a afectat lanțurile de aprovizionare, a întârziat procedurile de achiziție și a generat creșteri semnificative de prețuri.

Întârzieri în implementarea unor proiecte

Mulți beneficiari au solicitat prelungiri repetate ale termenelor de execuție, ceea ce a întârziat atingerea efectivă a obiectivelor din teren.

Lipsa unei culturi asociative puternice

Măsura dedicată asocierii (M1/1B), unde suma initială a fost redusă, deoarece beneficiarii au manifestat rețineră în privința formelor asociative, pe fondul neîncrederii și lipsei de experiență.

Absorbție inițială redusă pe anumite măsuri

Domeniul 1B a înregistrat o performanță mai scăzută raportată la alocarea inițială, ceea ce a impus realocări bugetare.

Lipsa unor reglementări pentru implicarea mai internă a GAL în implementarea proiectelor

Implicarea s-a concentrat pe etapele de selecție și verificare, dar în unele cazuri ar fi fost utilă o prezență mai activă în monitorizarea pe teren, în colaborare cu AM.

Schimbări legislative și procedurale

Actualizările frecvente ale ghidurilor și procedurilor au creat perioade de incertitudine și adaptare dificilă pentru beneficiari.

Diferențe între valorile contractate și cele plătite

În unele cazuri, economiile obținute la achiziții sau neimplementarea unor activități au dus la sume neutilizate, chiar dacă proiectul era finalizat.

Limitarea inovației

Proiectele inovative au cam lipsit, criteriile de selecție nefiind suficiente pentru a stimula inițiative mai curajoase, beneficiarii preferând activități familiare.

Condiții externe economice și sociale

Inflația, creșterea costurilor materialelor și lipsa forței de muncă specializate în mediul rural au afectat ritmul și costurile implementării.

8. Concluzii și recomandări

Concluzii finale

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală a demonstrat o performanță remarcabilă, toți indicatorii propuși fiind atinși și, în multe cazuri, depășiți. Nivelul angajării fondurilor, reflectat prin plățile efectuate până în prezent, este de 87% din alocarea totală, iar până la finalul anului 2025 se estimează că procentul va crește semnificativ, apropiindu-se de absorbția integrală. Contractarea a fost de 100%, ceea ce dovedește o bună capacitate de mobilizare a beneficiarilor și o funcționare eficientă a mecanismelor interne de selecție.

Distribuția geografică a proiectelor a fost echilibrată: toate cele 21 de UAT-uri din teritoriu au beneficiat de investiții publice, iar în 9 dintre acestea s-au implementat și proiecte private, creând astfel un mix favorabil între infrastructura publică modernizată și dezvoltarea economică locală. Această abordare a contribuit la creșterea calității vieții, diversificarea economiei locale și stimularea inițiativelor antreprenoriale.

Integrarea obiectivelor transversale - mediu, climă și inovare - a fost realizată prin criterii de selecție (pentru mediu), iar în unele proiecte aceste aspecte au fost implementate efectiv. Deși ponderea acestora a fost redusă, ele au reprezentat un început important, care poate fi dezvoltat în viitoarea strategie. În plus, experiența actuală a evidențiat nevoia unei implicări mai active a GAL pe parcursul implementării proiectelor, pentru a sprijini beneficiarii în depășirea dificultăților și pentru a preveni rezilierile de contracte.

O provocare constantă a fost legată de asociativitate. Deși această formă de organizare aduce beneficii semnificative în alte state membre UE, în România este privită cu scepticism, din cauza lipsei de încredere și a experienței reduse. Această realitate a dus la eliminarea măsurii dedicate din SDL, însă necesitatea stimulării cooperării rămâne actuală și ar trebui abordată mai direct în viitor.

Recomandări finale

- Menținerea unui mecanism flexibil de alocare a fondurilor, astfel încât resursele să poată fi realocate rapid către domenii cu cerere ridicată, evitându-se necheltuirea fondurilor.
- Consolidarea rolului GAL ca intermediar activ între beneficiari și Autoritatea de Management, prin implicare constantă pe parcursul implementării, nu doar în faza de selecție.
- Creșterea stimulentei pentru proiectele cu componentă de mediu și climă, inclusiv prin criterii de selecție mai atractive și campanii de conștientizare a beneficiilor acestora.
- Sprijinirea inovării prin instruirii dedicate, schimburi de experiență și promovarea exemplurilor de bună practică la nivel local și național.
- Reconsiderarea asociativității ca direcție strategică, prin programe de instruire și mentorat care să crească încrederea fermierilor în formele asociative.
- Adaptarea alocărilor viitoare pe baza cererii reale constatate în această perioadă, pentru a răspunde mai bine nevoilor comunităților.

- Reducerea întârzierilor și a riscului de reziliere prin monitorizarea mai atentă a progresului proiectelor și intervenții proactive din partea GAL atunci când apar blocaje.
- Valorificarea experienței acumulate pentru a simplifica procedurile interne, crescând viteza și eficiența proceselor de evaluare și contractare.